

पैयूँ गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ६

संख्या: २

मिति: २०७९/०९/२१

भाग-२

पैयूँ गाउँपालिका कृषि तथा पशुपन्छी विकास सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना :

कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको उत्पादन र उत्पादत्वमा वृद्धि गर्नका लागि गाउँपालिकाको कृषि क्षेत्रको व्यवसायिककरणमा सहयोग पुऱ्याउन पैयूँ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको कृषि/पशु सेवा शाखाको वार्षिक स्वीकृत बजेटमा समावेश भएका कार्यक्रमहरु संचालनलाई पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउनको लागि वाञ्छनीय भएकाले पैयूँ गाउँ कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- यो कार्यविधिको नाम "पैयूँ गाउँपालिका कृषि तथा पशुपन्छी विकास सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७९" रहेको छ।
- यो कार्यविधि पैयूँ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

१. "कार्यालय" भन्नाले पैयूँ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय हुवास, पर्वतलाई सम्झनु पर्नेछ।
२. "वडा कार्यालय" भन्नाले पैयूँ गाउँपालिका अन्तर्गतका ७ वटै वडा कार्यालयहरूलाई सम्झनु पर्नेछ।
३. "शाखा" भन्नाले पैयूँ गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको कृषि शाखा र पशु सेवा शाखालाई सम्झनु पर्नेछ।
४. "अध्यक्ष" भन्नाले पैयूँ गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्नेछ।
५. "उपाध्यक्ष" भन्नाले पैयूँ गाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्नेछ।

६. “वडाअध्यक्ष” भन्नाले पैयूँ गाउँपालिकाको ७ वटै वडाका अध्यक्षलाई सम्झनु पर्नेछ।
७. “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले पैयूँ गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्नेछ।
८. “शाखा प्रमुख” भन्नाले पैयूँ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको विषयगत शाखाका शाखा प्रमुखलाई सम्झनु पर्नेछ।
९. “समिति” भन्नाले पैयूँ गाउँपालिका कृषि सम्बन्धी कार्यक्रम बमोजिम गठन गर्ने समितिलाई सम्झनु पर्नेछ।
१०. “कृषक ” भन्नाले कृषि तथा पशुपन्छी कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यक्तिलाई सम्झनु पर्नेछ।
११. “व्यवसाय” भन्नाले कृषि व्यवसाय तथा पशुपन्छी पालन व्यवसाय, कृषि तथा पशुपन्छी जन्य वस्तुको उत्पादन, बजारीकरण गर्ने व्यवसायलाई सम्झनु पर्नेछ।
१२. “कृषक समूह” भन्नाले व्यवसायिक कृषि प्रणाली अवलम्बन गर्ने उद्देश्यको लागि गठन भएका १५ वा सो भन्दा बढी २५ जना सम्मको कृषकहरूको समूहलाई सम्झनु पर्नेछ।
१३. “कृषि सहकारी” भन्नाले कृषि सम्बन्धी कार्य गर्ने सहकारी संस्थालाई सम्झनु पर्नेछ।
१४. “अनुदान” भन्नाले कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धी कार्यक्रम संचालनका लागि दिइने रकम वा जिन्सी सहयोगलाई सम्झनु पर्नेछ।
१५. “अनुदानग्राही” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम छनौट भएका कृषक, कृषि फर्म, पशुपन्छी फर्म कृषक समूह, कृषि सहकारी, कृषि सँग सम्बन्धित समिति तथा व्यवसायहरूलाई सम्झनु पर्नेछ।

३. कार्यक्रम संचालनको उद्देश्यहरू :

१. कृषि/पशु क्षेत्रको सम्भाव्य स्थानमा प्रवर्द्धन गरी बाली सगनतामा वृद्धि गरी जमिनको उत्पादकत्व वृद्धिमा सहयोग पर्याउने।
२. सुविधा अपुग भई कृषि क्षेत्रमा व्यवसायीकरण गर्न नसकेका कृषकहरूलाई व्यवसायमा सहयोग गरी खाद्यान्न, तरकारी, नगदे बाली खेती लगायत, पशु जन्य विभिन्न सम्भाव्य वस्तुहरूको प्रवर्द्धनबाट उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्दै आय आर्जन वृद्धि गर्ने।
३. आधुनिक कृषि प्रविधि तथा उन्नत विउविजनको प्रयोगबाट गुणस्तरीय कृषि तथा पशु जन्य वस्तुको उत्पादन गर्ने।
४. कृषि/पशु क्षेत्रको व्यवसायीकरण मार्फत स्वरोजगारी एवम् उत्साही युवाहरूलाई कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायमा आकर्षित गर्ने।

परिच्छेद २

कार्यक्रम र प्राविधिक पक्ष

४. कार्यक्रमको नाम: कृषि यान्त्रिकीकरण वितरण कार्यक्रम

क) परिचय:

यो कार्यक्रम कृषि यान्त्रिकीकरणको प्रयोग गरी कृषकको कृषि जन्य वस्तुहरूमा लाग्ने लागत न्यूनिकरण गर्ने उद्देश्यले संचालन गरिनेछ।

ख) लक्षित समूह: कृषक/कृषि फर्म/कृषक समूह/कृषि सहकारी।

ग) प्रमुख क्रियाकलापहरू:

१) साना कृषि उपकरणहरू (मिनी टिलर, कुटानी पिसानी मिल, स्प्रेयर, रिपर, मिनी थ्रेसर जन्य उपकरणहरू ५०% प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरिनेछ।

घ) मूल्याङ्कन मापदण्ड:

१) यस कार्यक्रमको लागि मूल्याङ्कनका आधारहरू तालिका बमोजिम हुनेछ।

क्र.सं.	मूल्याङ्कनका आधारहरू	अंकभार	कैफियत
१.	खाद्यान्न तथा तरकारी बालीको हकमा जग्गाको क्षेत्रफल अनुसार १५-२५ रोपनी सम्म	५०	
	क) प्रति रोपनी	२	
२.	रोजगारीको सिर्जना	१०	
	क) १ जना	५	
	ख) २ जना	१०	
३.	लाभान्वित घरधुरी संख्या	१५	
	क) ५ घरधुरी लाभान्वित भएमा	५	
	ख) १० घरधुरी लाभान्वित भएमा	१०	
	ग) १५ घरधुरी लाभान्वित भएमा	१५	
४.	अनुदानको अवस्था	१५	
	क) अधिल्लो २ आ.व.मा अनुदान नपाएको भएमा	१५	
	ख) अधिल्लो २ आ.व. मा अनुदान पाएता पनि क्षेत्र विस्तारको लागि भएमा	१०	
५.	नविनतम सोच (उत्पादन, बाझो जग्गामा खेति व्यवसायिक योजना) आदि	१०	
जम्मा अंकभार		१००	

२) प्राविधिक तथा आर्थिक पक्षहरू सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम हुनेछ।

३) ५०% प्रतिशत कृषकले व्यहोर्ने रकम छनौट भएका कृषकहरूले गाउँपालिकाको बैंक खातामा रकम जम्मा गरेको बैंक भौचरका आधारमा अनुदान उपलब्ध गराइनेछ।

५. कार्यक्रमको नाम: २५% अनुदानमा टनेल वितरण कार्यक्रम

क) परिचय:

यो कार्यक्रम बेमौसमी तरकारी बाली उत्पादन गरी कृषकको आय आर्जन वृद्धि गर्ने उद्देश्यले संचालन गरिनेछ।

ख) लक्षित समूह: कृषक/कृषि फर्म/कृषक समूह/कृषि सहकारी।

ग) प्रमुख क्रियाकलापहरू:

१) बेमौसमी तरकारी उत्पादन प्रवर्द्धनको लागि गाउँपालिकाबाट ७५% प्रतिशत अनुदानमा ६*१० मिटरको ९०/१२० GSM को प्लाष्टिक सिट वितरण गरिनेछ।

घ) मूल्याङ्कन मापदण्ड:

१) यस कार्यक्रमको लागि मूल्याङ्कनका आधारहरू तालिका बमोजिम हुनेछ।

क्र.सं.	मूल्याङ्कनका आधारहरू		अंकभार	कैफियत
१.	तरकारी खेतको अवस्था		३०	
	क)	आधा रोपनीमा खेति गरेको भएमा	५	
	ख)	१ रोपनीमा खेति गरेको भएमा	१०	
	ग)	२ रोपनीमा खेति गरेको भएमा	२०	
	घ)	३ रोपनी भन्दा बढीमा खेति गरेको भएमा	३०	
२.	रोजगारीको सिर्जना		१०	
	क)	१ जना	५	
	ख)	२ जना भन्दा बढी	१०	
३.	हाल भएको टनेल संख्या		३०	
	क)	प्रति संख्या ५ अंकभार	२५	
	ख)	५ वटा भन्दा बढी भएमा	३०	
४.	अनुदानको अवस्था		१०	
	क)	अधिल्लो २ आ.व.मा अनुदान नपाएको भएमा	१०	
	ख)	अधिल्लो २ आ.व. मा अनुदान पाएता पनि क्षेत्र विस्तारको लागि	५	
५.	सिँचाईको व्यवस्था		१०	
	क)	सिँचाईको राम्रो व्यवस्था भएमा	१०	
	ख)	सिँचाईको व्यवस्था हुन सक्ने भएमा	५	
६.	नविनतम सोच (उत्पादन, व्यवसायिक योजना, बजार योजना) आदि		१०	
जम्मा अंकभार			१००	

२) बास/मेटलको टनेल घर निर्माण कार्य सम्पन्न गरेको फोटो र वडा कार्यालयको सिफारिस र सम्बन्धित शाखाको अनुगमनका आधारमा उपलब्ध गराइनेछ।

६. कार्यक्रमको नाम: साना सिँचाई निर्माण तथा मर्मत कार्यक्रम

क) परिचय:

यो कार्यक्रम सिँचाई कुलो/नहर, सिँचाई टंकी, सिँचाई पाईप मर्मत तथा निर्माण गरी सिँचाईको सुविधा अपुग भई कृषिको व्यवसायीकरण गर्न नसकेका कृषकहरूलाई साना सिँचाई कार्यक्रम संचालनमा

सहयोग गरी खाद्यान्न, तरकारी, फलफुल, नगदे बाली खेती लगायत विभिन्न सम्भाव्य बालीहरूको खेती प्रबर्द्धनबाट उत्पादन र आय आर्जन वृद्धि गर्ने उद्देश्यले संचालन गरिनेछ।

ख) लक्षित समूह: कृषि फर्म/कृषक समूह/कृषि सहकारी।

ग) प्रमुख क्रियाकलापहरू:

१) साना सिँचाई पूर्वाधारहरू कुलो, सिँचाई पोखरी, प्लाष्टिक पोखरी, सिँचाई पाईप निर्माण/मर्मतमा अनुदान उपलब्ध गराईनेछ।

घ) मूल्याङ्कन मापदण्ड:

१) यस कार्यक्रमको लागि मूल्याङ्कनका आधारहरू तालिका बमोजिम हुनेछ।

क्र.सं.	मूल्याङ्कनका आधारहरू		अंकभार	कैफियत
१.	सिँचाईका लागि पानीको स्रोतको सुविधा		३०	
	क)	बाह्रै महिना सिँचाईको लागि पानीको स्थायी स्रोत भएमा	३०	
	ख)	मौसमी (६ महिना भन्दा कम) सिँचाईको लागि पानीको स्रोत भएमा	२०	
२.	सिँचित क्षेत्रफल		३०	
	क)	३० रोपनी भन्दा बढी सिंचित हुने भएमा	३०	
	ख)	११-३० रोपनी भन्दा सम्म प्रति रोपनी १ अंकभार	१	
	ग)	१० रोपनी भन्दा कम सिंचित हुने भएमा	१०	
३.	लाभान्वित घरधुरी संख्या		२०	
	क)	२० भन्दा बढी घरधुरी लाभान्वित भएमा	२०	
	ख)	५-२० घरधुरी लाभान्वित भएमा प्रति घरधुरी १ अंकभार	१	
	ग)	५ घरधुरी लाभान्वित भएमा	५	
४.	अनुदानको अवस्था		१०	
	क)	अधिल्लो २ आ.व.मा अनुदान नपाएको भएमा	१०	
	ख)	अधिल्लो २ आ.व. मा अनुदान पाएता पनि क्षेत्र विस्तारको लागि	५	
५.	नविनतम सोच (उत्पादन, बाझो जग्गामा खेति व्यवसायिक योजना) आदि		१०	
जम्मा अंकभार			१००	

२) छनौट भएका अनुदानग्राहीहरूलाई कार्यक्रम लागत अनुमान/इष्टिमेट तयार पारी तोकिए बमोजिमको सम्झौता गरी १०% लागत साझेदारीमा नगद वा जीन्सी जनसहभागीता गर्ने गरी संचालन गरिनेछ। साथै ४% कन्टिजेन्सी कट्टा गरी अनुदान रकम भुक्तानी दिईनेछ।

७. कार्यक्रमको नाम: कृषि बजार पूर्वाधार निर्माण तथा सहयोग कार्यक्रम

क) परिचय:

यो कार्यक्रम कृषि बजार पूर्वाधार निर्माण तथा व्यवस्थापनमा कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरूको विक्री वितरण कार्यलाई स्थानीयस्तरमा कृषि जन्य वस्तुको पहुँचलाई सहज र सरल बनाई व्यवसायिक कृषिमा संलग्न कृषकहरूलाई प्रोत्सान गर्ने उद्देश्यका साथ वडा स्तरीय कृषि संचय, उत्पादन पश्चात हुने क्षति न्यूनीकरणमा सहयोग र बजारीकरणमा सहयोगको लागि वडा स्तरीय कृषि संकलन केन्द्र निर्माण र आ.व. ०७८/०७९ मा निर्माण कार्य सम्पन्न भएको १० मे.टन क्षमताको पैयूँ गाउँपालिकाको कोल्डरूममा यस गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषि उपजहरूको संचय, उत्पादन पश्चात हुने क्षति न्यूनीकरणमा सहयोग र बजारीकरणमा सहज बनाउन भण्डारण कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले संचालन गरिनेछ।

ख) लक्षित समूह: कृषि फर्म/कृषक समूह/कृषि सहकारी।

ग) प्रमुख क्रियाकलापहरू:

- १) वडा स्तरीय कृषि संकलन केन्द्र निर्माण गर्दा ०.५ रोपनी क्षेत्रफलमा विक्री कक्ष, कम्पाउण्ड तथा तारबार, भण्डारण कोठा निर्माण, तराजु, प्लाष्टिक क्रेट खरिदमा अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ।
- २) १० मे.टन क्षमताको चिस्यान केन्द्रको व्यवस्थापनको लागि छनौट भएको संस्थालाई चिस्यान केन्द्र संचालन लागि खपत हुने विधुतमा ५०% छुट साथै भण्डार गृहमा राख्ने प्लाष्टिक ट्रे तथा च्याक निर्माणको लागि अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

घ) मूल्याङ्कन मापदण्ड:

१) यस कार्यक्रमको लागि मूल्याङ्कनका आधारहरू तालिका बमोजिम हुनेछ।

क्र.सं.	मूल्याङ्कनका आधारहरू		अंकभार	कैफियत
१.	पूर्वाधारको अवस्था		१०	
	क)	सडक र बिजुलीको सुविधा भएमा	१०	
	ख)	सडक र बिजुली पुऱ्याउन सकिने भएमा	५	
२.	भण्डारण वा संकलन गरिने कृषि उपजको उत्पादन अवस्था		३०	
	क)	सम्बन्धित वडा/पालिकामा नै पूर्ण क्षमतामा भण्डार वा संकलन गर्न पर्याप्त उत्पादन भएको भएमा	३०	
	ख)	अन्य वडा/पालिकाबाट उपज ढुवानी गरी भण्डार वा संकलन गर्ने	१५	
३.	कृषि उपज संकलन वा भण्डारण हुन सक्ने अवस्था		१५	
	क)	वर्षभरी नियमित	१५	
	ख)	६-८ महिना	१०	
	ग)	३ महिना भन्दा कम	५	
४.	स्वामित्व		२०	
	क)	कृषक समूह/कृषि सहकारीको स्वामित्व	२०	
	ख)	कृषि फर्म/कम्पनीको स्वामित्व	१०	

५.	लाभान्वित कृषक घरधुरी		१५	
	क)	२० भन्दा बढी कृषक घरधुरी	१५	
	ख)	१०-२० कृषक घरधुरी	१०	
	ग)	१० भन्दा कम कृषक घरधुरी	५	
६.	नविनतम सोच (बजारीकरण, दिगोपना र अनुगमन प्रतिवेदनका आधारमा) आदि		१०	
जम्मा अंकभार			१००	

द. कार्यक्रमको नाम: पुष्प व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम

क) परिचय:

यो कार्यक्रम यस गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूले उत्पादन गरेका पुष्प जन्य वस्तुहरूको उत्पादनमा वृद्धि गर्दै गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले संचालन गरिनेछ।

ख) लक्षित समूह: कृषि फर्म/कृषक समूह/कृषि सहकारी।

ग) प्रमुख क्रियाकलापहरू:

- १) पुष्प (मेरीगोल्ड, सयपत्री) को नर्सरी व्यवस्थापन तथा पूर्वाधारमा
- २) बीउ खरिद, आवश्यक औजार उपकरण खरिद आदिमा।

घ) मूल्याङ्कन मापदण्ड:

१) यस कार्यक्रमको लागि मूल्याङ्कनका आधारहरू तालिका बमोजिम हुनेछ।

क्र.सं.	मूल्याङ्कनका आधारहरू		अंकभार	कैफियत
१.	व्यवसायको स्थिति (क्षेत्रफलको आधारमा)		२५	
	क)	१ रोपनीमा खेति गरेको भएमा	२५	
	ख)	०.५ रोपनीमा खेति गरेको भएमा	२०	
	ग)	०.५ रोपनी भन्दा कममा खेति गरेको भएमा	१५	
२.	सम्बन्धित विषयमा तालिम लिएको		१५	
	क)	१५ दिन भन्दा बढि भएमा	१५	
	ख)	७-१५ दिन भएमा	१०	
	ग)	७ दिन भन्दा कम भएमा	५	
	घ)	नलिएको भएमा	०	
३.	व्यवसायको निरन्तरता		१०	
	क)	१-५ वर्ष भन्दा माथि भएमा (प्रति वर्ष २ अंक)	१०	
	ख)	१ वर्ष भन्दा कम भएमा	०	

४.	लक्षित वर्ग		१५	
	क)	एकल महिला, दलित, अपाङ्गता भएमा	१५	
	ख)	महिला भएमा	१०	
	ग)	नभएमा	५	
५.	आर्थिक अवस्था (व्यवसायको आम्दानी, नाफा र नोक्सानी)		१५	
	क)	उत्तम	१५	
	ख)	मध्यम	१०	
	ग)	न्यून	५	
६.	नविनतम सोच (बजारीकरण, दिगोपना र अनुगमन प्रतिवेदनका आधारमा) आदि		२०	
जम्मा अंकभार			१००	

९. कार्यक्रमको नाम: पशुपालन व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम

क) परिचय:

यो कार्यक्रम यस गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूले उत्पादन गरेका पशु जन्य वस्तुहरूको उत्पादनमा वृद्धि गर्दै दुध, माछा, मासु र अण्डामा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले संचालन गरिनेछ।

ख) लक्षित समूह: पशुपन्छी फर्म/कृषक समूह/कृषि सहकारी।

ग) प्रमुख क्रियाकलापहरू:

१) गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा, बगुरको गोठ/खोर तथा माछा पोखरी निर्माण/मर्मत

२) पशु संख्या वृद्धि, नस्ल सुधार, पशु आहार व्यवस्थापन, पशुपालनमा साना यान्त्रिकीकरणमा अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

घ) मूल्याङ्कन मापदण्ड:

१) यस कार्यक्रमको लागि मूल्याङ्कनका आधारहरू तालिका बमोजिम हुनेछ।

क्र.सं.	मूल्याङ्कन आधार		अंकभार	कैफियत
१.	व्यवसायको स्थिति (संख्याको आधारमा)		२५	
	क)	माउ गाईभैसी-५, माउ बाखा र बगुर-१, कुखुरा-०.१ प्रति पशु	२५	
	ख)	न्यूनतम ३*५*१.५ मिटरको जलाशय हुनुपर्ने	२५	
२.	सम्बन्धित विषयमा तालिम लिएको		१५	

	क)	१५ दिन भन्दा बढि भएमा	१५	
	ख)	७-१५ दिन भएमा	१०	
	ग)	७ दिन भन्दा कम भएमा	५	
	घ)	नलिएको भएमा	०	
३.	व्यवसायको निरन्तरता		१०	
	क)	१-५ वर्ष भन्दा माथि भएमा (प्रति वर्ष २ अंक)	२	
	ख)	१ वर्ष भन्दा कम भएमा	०	
४.	लक्षित वर्ग		१५	
	क)	एकल महिला, दलित, अपाङ्गता भएमा	१५	
	ख)	महिला भएमा	१०	
	ग)	नभएमा	५	
५.	आर्थिक अवस्था (व्यवसायको आमदानी, नाफा र नोक्सानी)		१५	
	क)	उत्तम भएमा	१५	
	ख)	मध्यम भएमा	१०	
	ग)	न्यून भएमा	५	
६.	नविनतम सोच (बजारीकरण, दिगोपना र अनुगमन प्रतिवेदनका आधारमा) आदि		२०	
जम्मा अंकभार			१००	

२) यस कार्यक्रममा सहभागी हुनका लागि कम्तिमा पनि माउ पशु संख्या गाईभैसी-३ वटा, बाख्रा-१५ वटा, बगुर-१० र लोकल/लेयर्स कुखुरा-१०० हुनुपर्नेछ। साथै बोर्डलर कुखुरामा अनुदान उपलब्ध गराइने छैन।

१०. कार्यक्रमको नाम: छाडा चौपाया व्यवस्थापन कार्यक्रम

क) परिचय:

यो कार्यक्रम यस गाउँपालिका भित्रका छाडा चौपाया नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको लागि गाउँपालिकामा व्यवस्थापन हुदै आएका संस्था, व्यक्ति, समूह वा समितिहरुलाई संस्थागत सुधार तथा छाडा पशुहरुलाई व्यवस्थित गर्ने उद्देश्यले संचालन गरिनेछ।

ख) लक्षित समूह: पशुपन्छी फर्म/कृषक समूह/कृषि सहकारी/समिति ।

ग) प्रमुख क्रियाकलापहरु:

- १) बेवारिसे पशु चौपायाको लागि गोठ/खोर निर्माण/मर्मत
- २) पशु आहार व्यवस्थापन (भुई घास, डाले घास, सुख्खा तथा हरियो घास पराल) पशुपालनमा साना यान्त्रिकरणमा अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

घ) मूल्याङ्कन मापदण्ड:

१) यस कार्यक्रमको लागि मूल्याङ्कनका आधारहरू तालिका बमोजिम हुनेछ।

क्र.सं.	मूल्याङ्कन आधार	अंकभार	कैफियत
१.	व्यवसायको स्थिति (संख्याको आधारमा)	३०	
	क) १५ भन्दा माथि भएमा	३०	
	ख) ५-१५ सम्म प्रति पशु संख्यामा २ अंक	२	
	ग) ५ भन्दा कम भएमा	५	
२.	व्यवस्थापनको निरन्तरता	२०	
	क) १-५ वर्ष भन्दा माथि भएमा (प्रति वर्ष ४ अंक)	४	
	ख) १ वर्ष भन्दा कम भएमा	०	
३.	गोठ/खोरको अवस्था	१५	
	क) उत्तम भएमा	१५	
	ख) मध्यम भएमा	१०	
	ग) न्यून भएमा	५	
४.	पशु आहारको व्यवस्था	१५	
	क) उत्तम भएमा	१५	
	ख) मध्यम भएमा	१०	
	ग) न्यून भएमा	५	
५.	नविनतम सोच (दिगोपना र अनुगमन प्रतिवेदनका आधारमा) आदि	२०	
जम्मा अंकभार		१००	

११. कार्यक्रमको नाम: कृषि समग्री तथा पशु औषधी खरिद कार्यक्रम

यो कार्यक्रम यस गाउँपालिकाको सम्बन्धित शाखाहरूका लागि आवश्यक गर्ने कृषि औजार उपकरणहरू, अत्यावश्यक औषधी तथा विषादी र अन्य समग्रीहरू खरिदका लागि सम्बन्धित शाखाबाट लागत अनुमान तयार पारी सिलबन्दी दरभाउ पत्र, बोलपत्र आह्वान वा परामर्श सेवाको प्रस्ताव बाट सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१२. कार्यक्रमको नाम: तालिम/शिविर संचालन

यो कार्यक्रम यस गाउँपालिकाको सम्बन्धित शाखाले कृषकहरूको माग र आवश्यकताको आधारमा ज्ञान, सिप र दक्षता वृद्धि गर्ने विषयहरूको पहिचान गरी तालिम संचालन गर्नेछ। गाउँपालिकाको कृषि शाखाले

पालिका भित्रका विभिन्न क्षेत्रहरूबाट माटोको नमुना संकलन गरी माटो जाँच, बाली संरक्षण शिविर संचालन गर्न सकिनेछ, साथै पशु सेवा शाखाले समय समयमा वडा स्तरिय पशु स्वास्थ्य सम्बन्धि शिविरहरू संचालन गर्न सकिनेछ। साथै आवश्यकता अनुसार तालिम तथा शिविर संचालन गर्दा सम्बन्धित विषयको विषय विज्ञ आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

१३. बाली कटानी कार्यक्रम

यो कार्यक्रम पैयूँ गाउँपालिका भित्रको खाद्यान्न बाली, तरकारी बाली, फलफुलबालीको उत्पादनको तथ्याङ्क लिने उद्देश्यले संचालन गरिनेछ। बाली लगाएको बालीको क्षेत्र अनुसार खाद्यान्न बाली, तरकारी बाली, फलफुलबालीको तथ्याङ्क लिनुपर्नेछ। यस कार्यक्रममा सहभागी भएका कृषकहरूको बालीको तथ्याङ्क संकलन गर्दा निज कृषकको बालीमा हुने क्षति वापत प्रति नमुना रु. ५००।— का दरले उपलब्ध गराईनेछ। तथ्याङ्क संकलन गर्ने प्राविधिकले गाउँपालिकामा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

१४. कार्यक्रमको नाम: वडागत कृषि तथा पशुपन्छी विकास सम्बन्धि कार्यक्रम

गाउँपालिकाको सम्बन्धित शाखाबाट संचालन हुने कार्यक्रम र गाउँपालिका भित्रका वडागत योजनाहरूमा समावेश भएका कृषि तथा पशुपन्छी विकास सम्बन्धि कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउन कार्यक्रम कार्यान्वयनमा एकरूपता र दोहोरोपना नपर्ने गरी सम्बन्धित शाखा र वडा कार्यालयको समन्वयमा संचालन गरिनेछ।

परिच्छेद ३

व्यवस्थापकीय पक्ष

१५. अनुदान उपलब्ध गराउन सक्ने : गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम यस कार्यविधिको परिच्छेद ३ मा उल्लेखित कार्यक्रमहरूको उद्देश्य, प्रमुख क्रियाकलापहरू र न्यूनतम शर्त/मापदण्ड अनुसार कृषक सम्बन्धि कार्यक्रम तथा आवश्यकता अनुसार व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि कार्यक्रम संचालन गर्न र अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

१६. अनुदान रकमको सीमा र प्रतिशत: गाउँपालिकाको कृषि तथा पशु सेवा शाखाको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत उपलब्ध गराउने अनुदान रकमको सीमा यस कार्यविधि बमोजिम तोके अनुसार पुर्वाधारमा कम्तिमा ९०% प्रतिशत र कृषि उत्पादन समग्रीहरू (बीउ, वेर्ना, विरुवा, पशु नस्ल सुधार, पशु संख्या वृद्धि, कृषि औजार उपकरण) मा कम्तिमा ५०% प्रतिशतमा नबढ्ने गरी हुनेछ । साथै प्लाष्टिक टनेल सिटको हकमा भने ७५% प्रतिशतमा नबढ्ने गरी हुनेछ ।

१७. अनुदान व्यवस्थापन समिति:

- १) गाउँपालिकाको कृषि तथा पशु सेवा शाखाको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत उपलब्ध गराउने अनुदान प्रवाहमा अनुदानग्राही छनौट प्रकृत्यालाई सहजीकरण गर्नका लागि देहाय बमोजिमको एक अनुदान व्यवस्थापन समिति रहनेछ।
क) गाउँपालिका अध्यक्ष वा निजले तोकेको १ जना प्रतिनिधि	संयोजक
ख) गाउँपालिका उपाध्यक्ष वा निजले तोकेको १ जना प्रतिनिधि	सदस्य
ग) कृषि तथा सहकारी समिति संयोजक वा निजले तोकेको १ जना प्रतिनिधि	सदस्य
घ) सम्बन्धित शाखा हेर्ने शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव
- २) गाउँपालिकाको कृषि/पशु सेवा शाखाको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम संचालनको लागि प्राप्त प्रस्तावहरूको अनुगमन भए पश्चात प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन गरि प्राथमिकताक्रम तोकी छनौट गर्नेछ।
- ३) आवश्यकता अनुसार बढीमा २ जना सम्म विषय विज्ञ वा सरोकारवाला निकायका प्रमुख वा प्रतिनिधिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।
- ४) यस कार्यविधि बमोजिम अनुदानग्राही छनौट गर्दा उक्त समितिले वार्षिक बजेटको उपलब्धताको आधारमा स्वीकृत वा अस्वीकृत गर्न सक्नेछ। छनौट भएका अनुदानग्राहीहरूलाई उपलब्ध गराइने अनुदान रकम यकिन गर्ने र सम्झौताको लागि सिफारिस गर्नेछ। साथै सम्झौता अनुसार कार्य प्रगति सन्तोषजनक नभएमा वा कार्य सम्पन्न हुन नसक्ने देखिएमा अनुदान रकम वा अनुदान सम्झौता रद्द गर्न सक्नेछ।

१८. अनुदानको भुक्तानी:

- १) नगद अनुदान दिइने कार्यक्रमको हकमा अनुदान रकम सोझै अनुदानग्राहीको बैङ्क खातामा जम्मा हुने गरी भुक्तानी दिइनेछ।
- २) कार्यक्रमको प्रकृति अनुसार प्राविधिक शाखा वा सम्बन्धित कृषि/पशु सेवा शाखाले तयार पारेको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनका आधारमा अनुदानग्राहीलाई भुक्तानी दिइनेछ। साथै अनुदानग्राहीले आफ्नो साझेदारीको कार्य सम्पन्न गरे पछि मात्र गाउँपालिकाको तर्फबाट अनुदान रकम उपलब्ध गराइनेछ।

परिच्छेद ४

विविध

१९. विवरण प्रकाशन गर्नुपर्ने:

- १) अनुदानग्राहीलाई कार्यालयले उपलब्ध गराउने अनुदान सम्बन्धि विवरण वेवसाइटमा र कार्यालयको सूचनापाटीमा प्रकाशन गर्नुपर्नेछ।

२०. व्यवसाय दर्ता हुनुपर्ने:

- १) आवेदक तथा अनुदानग्राहीहरूले अनिवार्य रूपमा गाउँपालिकामा समूह/व्यवसाय दर्ता हुनुपर्नेछ। पैयूँ गाउँपालिकाको व्यवसाय दर्ता कार्यविधि, २०७८ र कृषक समूह गठन तथा परिचालन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७८ बमोजिम दर्ता हुनेछ।

२१. कार्यक्रमको दोहोरोपना वा दोहोरो सुविधा लिन नपाउने:

अनुदानग्राहीले एउटै प्रकृतिको कामको लागि संघ, प्रदेश, गाउँपालिका वा वडाबाट एक भन्दा बढी अनुदान प्राप्त गर्न सक्नेछैन। तर बहुवर्षिय प्रकृतिका योजना तथा एकै कृषक समूह/फर्म/सहकारी वा अन्य अनुदानग्राहीले अन्य प्रकृतिको कार्य गर्ने गरी अनुदान प्राप्त गर्न बाधा पर्ने छैन। यस कार्यविधि अनुरूप संचालन हुने कार्यक्रमहरू संचालमा प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउन गाउँपालिकाको सम्बन्धित शाखा र वडा कार्यालय साथै अन्य अनुदान उपलब्ध गराउने निकायबाट कार्यान्वयन हुने कार्यक्रममा दोहोरोपना नहुने गरी आवश्यक समन्वय गरेर संचालन गर्नुपर्नेछ।

२२. बाधा अडकाउ फूकाउ :

यस कार्यविधि कार्यान्वयन सम्बन्धमा कुनै द्विविधा भएमा सोको निरूपण गाउँपालिकाले गर्नेछ। साथै यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरू यसै बमोजिम तथा अन्य विषयहरू प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछन्।

२२. संशोधन :

यो कार्यविधि गाउँपालिकाको कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार संशोधन गर्न सक्नेछ।

आज्ञाले,
केशव लामिछाने,
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत